

Η Διαχείριση των Ποταμών σύμφωνα με την Εθνική και Ενωσιακή Νομοθεσία

Αγγελική Καλλία
Δρ. Νομικής – Δικηγόρος
Καθηγήτρια στο ΕΚΔΔΑ

Δομή Εισήγησης

1. Αρχές Διαχείρισης Ποταμών
2. Ενωσιακό Νομικό Πλαίσιο
3. Εθνικό Νομικό Πλαίσιο
4. Ο ρόλος των ΟΤΑ
5. Συμπεράσματα – Προτάσεις

1. Αρχές Διαχείρισης Ποταμών

«Διαχείριση» Ποταμού

- Το σύνολο των Μέτρων και των Έργων

για την
αξιοποίηση και
την προστασία του

Προκλήσεις:

- **Ρύπανση και υποβάθμιση ποταμών-Μείωση υδατικών πόρων**
- **Κλιματική Αλλαγή και Απώλεια της Βιοποικιλότητας** επηρεάζουν αρνητικά την ποσότητα και την ποιότητα των υδάτων των ποταμών
- **Δημόσια Υγεία και Οικονομική Ανάπτυξη** είναι άμεσα συνδεδεμένα με την ποιότητα, την ποσότητα και την διαχείριση των ποταμών

Στόχοι: Προστασία - Ανάπτυξη

- Προστασία Περιβάλλοντος
- Προστασία Δημόσιας Υγείας
- Βιώσιμη- Αειφόρος Ανάπτυξη
- Αποτροπή καταστροφών: Πλημμυρών -
Ξηρασίας
Ρύπανσης

2. Ενωσιακό Νομικό Πλαίσιο

85% της Εθνικής Περιβαλλοντικής
Νομοθεσίας προέρχεται από την Ενωσιακή
Νομοθεσία

2.1. 7^ο Πρόγραμμα Δράσης Ε.Ε.

« ΖΟΥΜΕ ΜΕ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ ΜΑΣ » 2014 -2020, Απόφαση 1386/2013

Προτεραιότητες:

- Η Βιώσιμη διαχείριση του νερού – των ποταμών
- Η Εφαρμογή της νομοθεσίας για το νερό – τα ποτάμια
- Η Μείωση των πιέσεων που ασκούνται στα νερά – στα ποτάμια

2.1. 7^ο Πρόγραμμα Δράσης ΕΕ

Στόχοι:

1. Προστασία Φυσικού Κεφαλαίου
2. Προστασία Υγείας σε σχέση με το Περιβάλλον
3. Ενίσχυση Αειφορίας Πόλεων
4. Ενσωμάτωση Περιβαλλοντικής Διάστασης στις άλλες πολιτικές
5. Επενδύσεις στην Περιβαλλοντική Πολιτική
6. Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας

2.2. Οδηγίες Ε. Ένωσης

1. ποιότητα των **επιφανειακών νερών** από τα οποία αντλείται πόσιμο νερό (91/692)
2. ποιότητα του **πόσιμου νερού** (98/83)
3. μέθοδοι **δειγματοληψίας και ελέγχου** του νερού που προορίζεται για πόσιμο (81/885, 91/692)
4. ρύπανση από **τα απορρυπαντικά** (Κανονισμός 648/2004 τροποποιήθηκε με 259/2012)

2.2. Οδηγίες Ε. Ένωσης

5. Επεξεργασίας αστικών και βιομηχανικών **λυμάτων**,
(91/271, 98/15)

6. Αντιμετώπιση των **έμμενων οργανικών ρύπων**,
(79/117, Κανονισμός 850/2004, Απόφαση 2006/507)

2.2. Οδηγίες Ε. Ένωσης

7. ολοκληρωμένη πρόληψη και αντιμετώπιση της **ρύπανσης** των νερών κατά την διαδικασία αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων (2010/75)

8. προστασία των νερών από την **νιτρική ρύπανση** που προκαλείται από χρήση λιπασμάτων στη γεωργία (**91/676**)

2.2. Οδηγίες Ε. Ένωσης

9. Οδηγία πλαίσιο για τα νερά (2000/60)

9.1. Προστασία υπόγειων υδάτων (2006/118)

9.2. Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος για συγκεντρώσεις ρύπων στα επιφανειακά νερά (2008/105)

9.3.. Χημική ανάλυση και παρακολούθηση κατάστασης υδάτων (2009/90)

9.4. Έκχυση επικίνδυνων ουσιών στο υδάτινο περιβάλλον (2013/39/ΕΕ)

2.2. Οδηγίες Ε. Ένωσης

10. Αντιμετώπιση κινδύνων πλημμυρών (2007/60)

Εφαρμόζεται μαζί με την Οδηγία 2000/60

2.3. Οδηγία πλαίσιο για το νερό

(Ν. 3199/2003 (Τροπ. Ν. 4117/2013 και Ν. 4315/2014)

Στόχοι:

1. Αειφορική διαχείριση **όλων των υδάτων** –

Καλή κατάσταση (2015, 2021):

- **επιφανειακών**
- **μεταβατικών**
- **υπόγειων και**
- **παράκτιων**
- **και των οικοσυστημάτων**

2. **Ενεργός συμμετοχή του κοινού**

2.3. Οδηγία πλαίσιο για το νερό

3. Η Διαχείριση των υδατικών πόρων γίνεται σε επίπεδο **Λεκάνης Απορροής Ποταμού** ή λεκανών απορροής ποταμών (**ΛΑΠ**) (μαζί με τα συναφή υπόγεια και παράκτια ύδατα):

Οικολογική βάση διαχείρισης

45 ΛΑΠ στη χώρα (Απόφαση Ε.Ε.Υδ. 706/2010)

14 Υδατικά Διαμερίσματα (Ν. 1739/1987)

2.3. Οδηγία πλαίσιο για το νερό

14 Υδατικά Διαμερίσματα (Ν. 1739/1987)

8^ο Θεσσαλίας

2.3. Οδηγία πλαίσιο για το νερό

Διαχειριστικά Σχέδια Υδατικών Διαμερισμάτων

Έγκριση: Εθνική Επιτροπή Υδάτων (συναρμόδιοι Υπουργοί)

Υιοθετήθηκαν: 2013-2014-2015. Σήμερα σε αναθεώρηση

- Αττική
- Αν. Στερεά
- Πελοπόννησο
- Ήπειρο
- Αν. Μακεδονία - Θράκη
- Κ. Μακεδονία
- Δ. Μακεδονία
- **Θεσσαλία**
- Δ. Στερεά
- Κρήτη
- Νησιά Αιγαίου

2.3. Οδηγία πλαίσιο για το νερό

1^ο Διαχειριστικό Σχέδιο

Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας

Αριθ. 8

Σχέδιο Αναθεωρημένου

Διαχειριστικού Σχεδίου Ιούλιος 2017

Διαβούλευση ολοκληρώθηκε

Διαχειριστικό Σχέδιο Υ. Δ/τος

- Έγγραφο **Στρατηγικού Σχεδιασμού** για το Υ. Δ/μα
- Περιέχει τις απαραίτητες **πληροφορίες** και οδηγίες για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων μέσα σε μία ΛΑΠ
- Περιγράφονται τα **χαρακτηριστικά** και οι **πιέσεις** των ποταμών, Λιμνών, Υπόγειων, Παράκτιων Υδάτων και των σχετιζόμενων Προστατευόμενων Περιοχών

Διαχειριστικό Σχέδιο Υ. Δ/τος

Περιλαμβάνει:

- **Κανονιστικές Διατάξεις** και
- **Μέτρα** που πρέπει να εφαρμοσθούν για να επιτευχθεί καλή κατάσταση των υδάτων
- Ανάλυση του **κόστους του νερού** για κάθε κατηγορία χρηστών
- Μέτρα για αντιμετώπιση της **ξηρασίας**

Διαχειριστικό Σχέδιο Υ. Δ/τος

Συνοδεύεται από **Στρατηγική Μελέτη
Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)**

Οδηγία 2001/42/ΕΚ, ΚΥΑ 107017/2006:

Ενσωμάτωση περιβαλλοντικής διάστασης
στο πιο έγκαιρο στάδιο

κατά το σχεδιασμό πολιτικών, σχεδίων,
προγραμμάτων

2.4. Οδηγία για τις Πλημμύρες

(2007/60), ΚΥΑ 31822/1542/Ε103/2010

1. **Προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας** εντοπίζονται περιοχές σημαντικού κινδύνου πλημμύρας **(2011)**
2. **Σύνταξη χαρτών επικινδυνότητας πλημμύρας** εντοπίζοντας τις περιοχές που θα μπορούσαν να πλημμυρίσουν και **χαρτών κινδύνων πλημμύρας** εκτιμώντας τις συνέπειες **(2013)**
3. **Εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας** όπου να περιλαμβάνουν μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεών τους **(2015)**

Πληροφορίες: ypeka.gr, floods.ypeka.gr
maps.ypeka.gr

2.4. Οδηγία για τις Πλημμύρες

(2007/60), ΚΥΑ 31822/1542/Ε103/2010

**Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων
Πλημμύρας**

**Υδατικού Διαμερίσματος 8
Θεσσαλίας**

Σεπτέμβριος 2017

Διαβούλευση μέχρι το τέλος του 2017

2.5. Παρακολούθηση ποιότητας και ποσότητας των υδάτων – Εθνικό Δίκτυο

ΚΥΑ 140384/2011

Καθορισμός των θέσεων μετρήσεων,

Και των φορέων (6) που υποχρεούνται στη λειτουργία τους

ΕΛΚΕΘΕ: παρακολουθεί τα Ποτάμια

nmwn.ypeka.gr

- 2000 σημεία ελέγχου
- 1500 υδάτινα σώματα

2.6. Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας (ΕΜΣΥ)

από Επιφανειακά και Υπόγεια Υδατικά Συστήματα –
ΥΠΑΠ 145026/2014, ΦΕΚ 31/Β/2014

Στο Ηλεκτρονικό Μητρώο καταχωρούνται:

- ονόματα χρηστών των νερών και στοιχεία που ορίζουν τα σημεία υδροληψίας
- Άδειες χρήσης νερού, και σχετικές αιτήσεις
- Ψηφιακός Χάρτης όπου αποτυπώνονται οι συντεταγμένες των σημείων υδροληψίας ανά ΛΑΠ

Τα δεδομένα συνδέονται με το σύστημα βάσης γεωχωρικών δεδομένων, και εντάσσονται στην **Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών (Ν.3882/2010)**

2.7. Αδειες Χρήσης Νερού

ΚΥΑ 146896/2014 Αδειες Χρήσης και
αξιοποίησης υδάτων

Από Γενικό Γραμματέα
Αποκεντρωμένης

Τροποποίηση: ΚΥΑ 101123/2015

ΚΥΑ 170766/2016

ΚΥΑ 140424/2017

2.8. Λειψυδρία - Ξηρασία

Ξηρασία: Προσωρινή μείωση των διαθέσιμων υδάτινων πόρων
π.χ. μειωμένες βροχοπτώσεις

Λειψυδρία: Η ζήτηση νερού υπερβαίνει
τους εκμεταλλεύσιμους
υδάτινους πόρους

Ανακοινώσεις Ε.Ε.

COM (2007) 414, 18.7.2007

COM (2012) 672, 14.11.2012

Παρατηρητήριο ΕΕ για έγκαιρη προειδοποίηση
από το 2012

Ταμείο Αλληλεγγύης από το 2014 αποζημιώνει και
για καταστροφές από την ξηρασία

2.9. Βιοποικιλότητα

- Οδηγία για τη διατήρηση των αγρίων πτηνών 79/409/ΕΚ
- Οδηγία για τη διατήρηση των βιοτόπων 92/43/ΕΚ Δίκτυο NATURA

3. Εθνικό νομικό πλαίσιο

1. Ελληνικό Σύνταγμα 1975

- Άρθρο 24: Προστασία περιβάλλοντος – Δικαίωμα του πολίτη
- Άρθρο 21: Προστασία Δημόσιας Υγείας

2. Αστικός Κώδικας

- Προστασία Προσωπικότητας Αρθ. 57
- Αδικοπραξία

3. Ποινικός Κώδικας

- Πρόκληση πλημμύρας με πρόθεση αρθ. 268
- Δηλητηρίαση πηγών, δεξαμενών νερού, αρθ. 279

4. Ν. 1650/1986 Νόμος πλαίσιο για το περιβάλλον

3. Εθνικό νομικό πλαίσιο

5. Ν. 4258/2014 Διαδικασία
Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων
για τα **υδατορέματα** – ρυθμίσεις
πολεοδομικής νομοθεσίας

Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή:
Περιφέρεια – Αποκεντρωμένη
ΥΠΕΝ - ΥΠΔΕ

4. Ο ρόλος των ΟΤΑ

- **ΟΤΑ:** Καλλικράτης Ν.3852/2010
- Ειδική Γραμματεία Υδάτων (**ΕΓΥ**)
ΥΠΠΕΝ
Ν.3199/2003, ΚΥΑ 322/2013,
Π.Δ. 100/2014
- **Αποκεντρωμένες Διοικήσεις**
Ν.3199/2003, Ν.4117/2013
- **Περιφέρειες** Ν.3199/2003

4. Χρηματοδοτήσεις ΟΤΑ

- Συμμετοχή σε προγράμματα της ΕΕ
LIFE 2014- 2020

Η πρόσκληση ανοίγει κάθε χρόνο

Πληροφορίες: lifetaskforce.gr

- Ένταξη στο Πρόγραμμα ΥΜΕΠΕΡΑΑ

5. Συμπεράσματα - Προτάσεις

- **Πλούσιο** θεσμικό πλαίσιο
- Συγκεχυμένες **αρμοδιότητες** στα διάφορα επίπεδα της Διοίκησης
- **Ελλιπή δεδομένα** – Ανάγκη διεύρυνσης επιστημονικής γνώσης και δημιουργίας λειτουργικών βάσεων δεδομένων
- **Αποτελεσματικότερη εφαρμογή** της νομοθεσίας
- **Κωδικοποίηση** της νομοθεσίας για να καταστεί ευκολότερη η εφαρμογή της

5. Συμπεράσματα - Προτάσεις

- ΟΤΑ: Συμμετοχή στην οριστικοποίηση των Διαχειριστικών σχεδίων
- Απόκτηση των αναγκαίων οικονομικών πόρων και της τεχνογνωσίας για εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους

5. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Υπέρβαση

«Δεν μπορούμε να λύσουμε τα προβλήματα χρησιμοποιώντας
τον ίδιο τρόπο σκέψης
με αυτόν που είχαμε
όταν τα δημιουργήσαμε»

Albert Einstein

Σας ευχαριστώ
info@kallialaw.gr

Αστικά ποτάμια:
Επαναπροσδιορίζοντας τη σχέση
της φύσης με την πόλη, ΛΑΡΙΣΑ
9.12.2017